

تجربه صنایع
دفاعی برای
شکل‌گیری
صنعت نفت،
توسعه
مجموعه‌ای
از هسته‌ها و
شبکه‌ها برای
پشتیبانی فناورانه
از شرکت‌های
بهره‌بردار از
میادین نفتی
است

در عمق و عرض قابلیت‌های ملی، سامان یافته‌اند، معماری نوینی را برای صنایع دفاعی ایجاد کرده‌اند که به طور همزمان مسائل متضاد این صنایع را پاسخ داده‌اند.

اما از آنجا که صنعت نفت و گاز توسط شرکت‌های خارجی پایه‌گذاری شده و در نبود تأمین‌کنندگان فعال داخلی، همکاری‌ها و تعاملات گسترده‌ای با شرکت‌های بین‌المللی داشته است، نوعی نگاه رو به بیرون، در فرهنگ و باور برخی اهالی این حوزه شکل گرفته است. این مسأله مانع مقبولیت همکاری با شرکت‌های داخلی نوپا شده و به این ترتیب، گفتمان ساخت و اجرای داخلی، با تکیه بر تحقیق و توسعه و طراحی داخلی و گسترش شرکت‌های مشاوره‌ای و پیمانکاری بزرگ ایرانی و ورود به سطوح بالاتر فناوری، ایجاد نشده است. لذا تک‌افتادگی و احساس بی‌نیازی این بخش از سایر بخش‌های داخلی و تک‌افتادگی آن در میان سایر صنایع، مانع ورود و خروج جریان سرمایه و کالا از آن به سایر بخش‌های هم خانواده و بالعکس شده است.

تجربه صنایع دفاعی برای شکل‌گیری صنعت نفت، توسعه مجموعه‌ای از هسته‌ها و شبکه‌ها برای پشتیبانی فناورانه از شرکت‌های بهره‌بردار از میادین نفتی است. در ادامه، نویسندگان مقاله ۱۴ نوع از این نهادها و مجموعه هسته‌های لازم را نام برده و آنها را در پنج لایه دسته‌بندی کرده‌اند. نهادهای حاکمیتی با وظیفه سیاست‌گذاری و بازی‌سازی در صنعت نفت، نهادهای کارفرمایی با مسئولیت شکل‌دهی به زنجیره ارزش ساز، اعمال حاکمیت و بازی‌گردانی در این صنعت، انواع بازیگران زنجیره ارزش ساز با هویت‌های دولتی و خصوصی، به‌کارگیرندگان انواع فناوری برای تولید خدمات و نهادهای بسترساز و پشتیبان از این جمله هستند.

تبیین علل ظهور استارت‌آپ‌های فناورانه در حوزه بالادستی صنعت نفت و چالش‌های اختصاصی آنها

■ نویسنده: رضا بندریان

■ منبع: نشریه علمی ترویجی سیاست نامه علم و فناوری دوره هشتم پاییز ۱۳۹۷ شماره ۳ (پیاپی ۲۴)

تا قبل از دهه ۱۹۹۰ بیش از ۸۰ درصد سرمایه‌گذاری در پژوهش و فناوری صنعت نفت فقط برعهده یازده شرکت بزرگ نفتی (شرکت‌های بین‌المللی نفتی) بوده است. فناوری برای این شرکت‌ها اولویت راهبردی بود و بیشتر آنها از برنامه‌های نسبتاً جامع پژوهش و

خصوص کارکردها نیز این دو کشور حمایت‌های زیادی را در توسعه تحقیق و توسعه صنعت نفت و گاز اعمال کرده‌اند. در حوزه توسعه، این دو کشور مالیات بر فعالیت‌های تحقیق و توسعه را کاهش داده، آموزش‌ها را با نیازهای خود هم‌راستا کرده، تسهیلات حمایتی ارائه داده و پای شرکت‌های خصوصی را در این حوزه به میان کشیده‌اند. در نهایت نیز مقاله حاضر به ارائه پیشنهاداتی برای ایران پرداخته است.

الگوی توسعه صنعت و فناوری در ایران؛ هسته‌های کوچک - شبکه‌های بزرگ؛ درس‌هایی از صنایع دفاعی و الگوسازی برای صنعت نفت

■ نویسندگان: حمیدرضا فرتوک‌زاده، جواد وزیری، محمدرضا آذرایین

■ منبع: نشریه علمی پژوهشی بهبود مدیریت، سال ششم، پاییز ۱۳۹۱، شماره ۳ (پیاپی ۱۷)

توسعه فناوری در کشورهای در حال توسعه بدون الگوهای بومی که برگرفته از شرایط و تجربیات خاص این کشورها باشد امکان‌پذیر نیست. لذا به تجویزهای فراگیری که نهادهای بین‌المللی برای کشورهای درحال توسعه داشته‌اند، نقدهای فراوانی شده است و سیاست‌ها و نهادهای توصیه شده به این کشورها هیچگاه به الگویی موفق برای همه تبدیل نشده است.

مطابق این مقاله صنایع دفاعی در موج چهارم توسعه خود، بر اساس الگو و گفتمان «هسته‌های کوچک دانا و شبکه‌های بزرگ توانا» شکل گرفته و سعی کرده‌اند از این طریق جریانی از تحول و تعالی را رقم بزنند. این ظرفیت‌ها که در قالب هسته‌های کارآفرینی و کارفرمایی دانش‌بنیان و شبکه‌های گسترده